

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Enfermería Comunitaria I	Código	661G01014	
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Gómez Besteiro, María Inmaculada	Correo electrónico	maria.gomez.besteiro@col.udc.es	
Profesorado	Gómez Besteiro, María Inmaculada	Correo electrónico	maria.gomez.besteiro@col.udc.es	
Web				
Descrición xeral	O desenvolvemento da asignatura debe familiarizar os estudantes co método epidemiolóxico para utilizalo a cotío como instrumento de traballo na análise, planificación e realización das súas actividades de cuidados (promoción, prevención, diagnósticas, curativas e de investigación). Especialmente contextualizado no ámbito poblacional co estudo dos grandes problemas de saúde que afectan as nosas comunidades.			

<p>Plan de continxencia</p>	<p>1. Modificacións nos contidos</p> <p>Sen modificacións</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>*Metodoloxías docentes que se manteñen. Todas coas seguintes variacións:</p> <p>A sesión maxistral: Cambiaráse por sesións en Teams na que a profesora fará as aclaracións as dubidas surxidas.</p> <p>Unha semana antes os alumnos terán a súa disposición diapositivas da clase, referencia para acceso a capítulo-s de libro ou artigo que deben estudar, posteriormente escribirán as súas dubidas.</p> <p>Antes de rematar as sesións de videoconferencia poderánse realizar traballos exercicios tutelados que serán realizados e enviados a profesora nas mesmas sesións.</p> <p>*Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>Os traballos talleres grupos reducidos presenciaís con 15 alumnos, de non ser posible usar a sala net de informática, modificaránse por talleres en aulas disponibles para manter a distancia de seguridade e cada alumno levará un portátil cos programas a utilizar. De non dispor de aulas, os talleres realizaránse por video-conferencia con grupos de 20 alumnos.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>As tutorías realizaránse un día/ semana, os mercores as 12:00, deberán ser solicitadas por correo electrónico a lo menos con 24 horas de antelación e realizaráse de forma individual por video-conferencia.</p> <p>Manteránse como canles de comunicación o correo-electrónico principalmente, Moodle e teams.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>. Sen modificacións, excepto que as probas serían en opción on-line.</p> <p>*Observacións de avaliación:</p> <p>Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente, agás que:</p> <p>- As referencias ao cómputo da asistencia, que só se realizará respecto das sesión que houbo presencial ate o momento no que se suspendeu a actividade presencial.</p> <p>1. SITUACIÓNS:</p> <p>A) Alumnado con dedicación completa:</p> <p>Asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%:</p> <p>a) Elaboración e presentación dos traballos de pequeno grupo (100%).</p> <p>B) Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) (29/5/212):</p> <p>Asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%:</p> <p>a) Elaboración e presentación dos traballos de pequeno grupo (100%).</p> <p>2. REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA:</p> <p>1. Asistir e participar regularmente nas actividades da clase.</p> <p>2. Obter unha puntuación do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de avaliación (traballos tutelados).</p> <p>3. Entregar e expoñer os traballos tutelados na data que se indique.</p> <p>4. A oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a de xuño.</p> <p>SITUACIÓNS: Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) (29/5/212): Asistencia/participación nas actividades de clase como o resto do alumnado Elaboración e presentación dos traballos de pequeno grupo (100%).</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p>
-----------------------------	---

Argimón Pallàs JM, Jiménez Villa J. Métodos de investigación clínica y epidemiológica. 5ª ed. Madrid: Elsevier; 2019
Hernandez-Aguado I, Lumberras Lacarra B. Manual de Epidemiología y Salud Pública para Grados en Ciencias de la Salud. 3ª ed. Panamericana; 2018
Celentano & Szklo. GORDIS Epidemiologia. 6ª ed. Madrid: Elsevier; 2019.

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A29	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade.
A30	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos.
A31	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde mais relevantes nunha comunidade.
A32	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poblacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
A33	Educar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Comprender a evolución histórica e a situación actual da enfermidade comunitaria. Identificar o obxectivo fundamental das intervencións das enfermeiras/os na comunidade.	A30 A33	B6 B10 B16 B20 B24
Identificar e analizar factores determinantes da saúde (biolóxicos, ambientais, estilos de vida, e sistemas sanitarios).	A29 A30	B1 B3 B16 B24	C4 C10 C11 C12
Desenvolver habilidades para identificar, analizar e interpretar datos estatísticos referidos a estudos poboacionais.	A31 A32	B1 B3 B6	C8 C10 C11 C12
Utilizar ferramentas informáticas de utilidade para análise de datos tabulados e análise estatístico de bases de datos.	A29 A30 A31 A32	B1 B3	C6 C8

Características e obxectivos dos distintos tipos de estudos epidemiolóxicos. Técnicas e instrumentos de recollida de datos.	A29	B1	C6
	A30	B3	C8
	A31	B6	C11
	A32		
Describir a epidemioloxía das enfermidades transmisibles e non transmisibles na comunidade.	A29	B1	C8
	A30		
	A31		
	A32		
	A33		

Contidos	
Temas	Subtemas
Fundamentos de epidemioloxía.	Historia. Concepto e obxectivos. Aplicacións da epidemioloxía.
A bioestatística, unha ferramenta de traballo en saúde pública e en epidemioloxía	Interpretación dalgunhas probas estatísticas utilizadas a menudo.
Demografía (razóns, proporcións, taxas, probabilidades).	Fontes de información. Estrutura de poboación. Mortaldade. Esperanza de vida. Natalidade e fecundidade. Migración. Transición demográfica, epidemiolóxica e sanitaria. Futuro da poboación mundial
Indicadores de saúde e fontes de información	Razones, proporcións, taxa, medidas de frecuencia, incidencia, prevalencia e taxa de incidencia.
Estandarización de taxas	Método directo e indirecto. Exercicios
A causalidade en epidemioloxía.	Criterios de causalidade. Modelos causais. Precisión e validez.
Estudos descritivos: transversais e ecolóxicos	Características, deseño, análise, exercicios.
Estudos analíticos: cohortes. Casos e controles	Características, deseño, análise, exercicios.
Estudos experimentais	Tipos de deseños experimentais. Aleatorización
Cuestionario versus Entrevista.	Tipos. Deseño de preguntas. Escalas de medición - tipos. Fiabilidade e validez. Métodos de administración.
Elaboración e deseño dun traballo de investigación.	Definición do problema a estudo, plantexamento de hipótese, metodoloxía, resultados, conclusións e bibliografía.
Epidemioloxía das enfermidades transmisibles.	Infección-enfermidade. Fases da enfermidade infecciosa. Relación axente-hóspede. Cadea epidemiolóxica. Ambiente. Modos de presentación da enfermidade. Modelos específicos de transmisión. Enfermidades susceptibles de inmunoprevención. Enfermidades emerxentes
Epidemioloxía das enfermidades crónicas non transmisibles.	Definición, importancia actual, tendencia secular, mortalidade. Usos e obxectivos da epidemioloxía nestas enfermidades. Análise dos principais factores de risco. Programas de prevención e de control
Epidemioloxía xeral das enfermidades cardiovasculares.	Conceptos. Frecuencia. Factores de risco modificables. Impacto dos distintos factores de risco. Agregación de factores.
Epidemioloxía do cancro.	Concepto. Descritiva. Estudo de factores de risco. Estudos de cribaxe (screening)
Epidemioloxía das drogodependencias. Epidemioloxía do SIDA. Problema de saúde pública mundial e o impacto nos indicadores de mortalidade.	Descritiva. Factores de protección ante o consumo. Epidemioloxía do SIDA. Problema de saúde pública mundial e o impacto nos indicadores de mortalidade. Descritiva. Factores de protección ante o consumo.
A epidemioloxía na planificación dos servizos de saúde	¿Que é un diagnóstico de saúde? ¿Que indicadores están accesibles?
Manexo de ferramentas informáticas para traballar en epidemioloxía.	Programa EPIDAT: Características xerais do programa, módulo de demografía, mostraxe e cálculo de tamaños de mostra, inferencia sobre parámetros. Programa SPSS: Características xerais do programa, definición de variables, recodificación, elaboración de base de datos, introducción de datos e análise.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B10 B16 B20 B24 C8 C6 C4	2	35	37
Sesión maxistral	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B16 B20 B24 C6 C8	14	42	56
Prácticas a través de TIC	A32 B1 B3 C8	6	0	6
Traballos tutelados	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B10 B16 B20 C8 C6	14	0	14
Proba de ensaio	A29 A31 A32 B1 B3 B10 B16 B20 B24 C4	2	20	22
Lecturas	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B16 B24 C4 C6 C8	4	10	14
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Proba escrita tipo test e, ou pregunta curta.
Sesión maxistral	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.
Prácticas a través de TIC	Actividade na que os estudantes traballarán con dous programas que permiten realizar análise estatístico e epidemiolóxico.
Traballos tutelados	Actividade na que os estudantes de forma autónoma profundizan e relacionan coñecementos expostos polo profesor.
Proba de ensaio	Proba individual escrita de preguntas cortas e exercicios.
Lecturas	Actividade na que o estudante a través da lectura de artigos científicos analiza os tipos de estudos de investigación e a metodoloxía.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	A atención personalizada relacionada coa proba obxectiva ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico ou video-conferencia.
Sesión maxistral	
Lecturas	
Traballos tutelados	A atención personalizada relacionada cos traballos tutelados ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través de video-conferencia.
Prácticas a través de TIC	
Proba de ensaio	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Proba obxectiva	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B6 B10 B16 B20 B24 C8 C6 C4	A proba constará de preguntas tipo test e/ou preguntas cortas relacionadas con contidos teóricos, lecturas, e traballos tutelados. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	40
Traballos tutelados	A29 A30 A31 A32 A33 B1 B3 B10 B16 B20 C8 C6	A avaliación dos traballos farase tendo en conta os seguintes apartados: Descrición e síntese da información dos contidos ou temas relativos ós traballos Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	25
Prácticas a través de TIC	A32 B1 B3 C8	Cos programas excel, Epidat y Spss realizaránse exercicios sobre os temas desenvoltos no curso.	15
Proba de ensaio	A29 A31 A32 B1 B3 B10 B16 B20 B24 C4	A proba de ensaio realizarase de forma individual serán preguntas cortas e exercicios. Realizarase a metade do cuatrimestre. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	20

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA:1.- Argimón Pallàs JM, Jiménez Villa J. Métodos de investigación clínica y epidemiológica. 5ª ed. Madrid: Elsevier; 20192.- Hernandez-Aguado I, Lumbreras Lacarra B. Manual de Epidemiología y Salud Pública para Grados en Ciencias de la Salud. 3ª ed. Panamericana; 20183.- Celentano & Szko. GORDIS Epidemiología. 6ª ed. Madrid: Elsevier; 2019.4.- Piedrola Gil. Medicina Preventiva y Salud Pública. 12ª ed. Madrid Elsevier: 2016
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Bioloxía/661G01002

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/661G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías